Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Природничо-економічний факультет
Кафедра географії та методики її викладання
Кафедра біології та екології

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЇ
Атестаційний екзамен з вибіркових освітніх компонентів навчальних дисциплін вільного вибору студента (Середня освіта (Географія))

галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
спеціальність 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
освітній рівень перший (бакалаврський)
освітньо-професійна програма Середня освіта (Біологія)
факультет природничо-економічний
форма навчання денна, заочна

Кам'янець-Подільський
2023-2024 н.р

Розробники програми :
Касіяник І.П. – доцент кафедри географії та методики її викладання, кандидат географічних наук, доцент;
Мендерецький В.В. – професор кафедри географії та методики її викладання, доктор педагогічних наук, професор
Лісовський А.С. – старший викладач кафедри географії та методики її викладання, кандидат географічних наук;
Чернюк Г.В. - доцент кафедри географії та методики її викладання, кандидат географічних наук, доцент;
Придеткевич С.С. – старший викладач кафедри географії та методики її викладання, кандидат географічних наук;
Гарбар В.В. – старший викладач кафедри географії та методики її викладання, кандидат географічних наук.

Затверджено на засіданні кафедри географії та методики її викладання
Протокол № 9 від 29 серпня 2023 року
Завідувач кафедри географії та методики її викладання _____ Ігор КАСІЯНИК

Схвалено на засіданні кафедри біології та екології
Протокол № 2 від 29 серпня 2023 року
Завідувач кафедри біології та екології _____Наталія КАЗАНІШЕНА

Схвалено радою з науково-методичної роботи і забезпечення якості вищої освіти природничо-економічного факультету
Протокол № 7 від 29 серпня 2023 року

Голова ради з науково-методичної роботи і забезпечення якості вищої освіти природничого факультету _____ Наталія КАЗАНІШЕНА

Схвалено вченою радою природничо-економічного факультету
Голова ради Іван СЕМЕНЕЦЬ

ПОГОДЖЕНО

Керівник робочої групи
освітньо-професійної програми _____ Наталія КАЗАНІШЕНА

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма атестації складена відповідно до освітньо-професійної програми «Середня освіта (Біологія)» підготовки здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини).

Освітній компонент: атестаційний екзамен з вибіркових освітніх компонентів (Середня освіта (Географія)).

Міждисциплінарні зв'язки: освітні компоненти блоку вибіркових ОК Середня освіта (Географія).

Мета: виявлення якості підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою (блок вибіркових ОК Середня освіта (Географія)) та рівня сформованості фахових компетентностей та досягнення результатів навчання.

Здобувач вищої освіти під час атестаційного екзамену повинен продемонструвати знання та виявити вміння і навички, що складають комплекс базових професійних компетентностей, визначених освітньо-професійною програмою бакалаврів спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) блоком освітніх компонентів вільного вибору студентів Середня освіта (Географія):

Обсяг освітнього компонента

Найменування	**Характеристика (денна та заочна форми)**
Освітня програма, спеціальність	«Середня освіта (Біологія)» 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
Рік проведення атестації	2023-2024 н.р.
Обов'язковий / вибірковий	Вибірковий
Кількість кредитів ЄКТС	1,5
Загальний обсяг годин	45
Самостійна та індивідуальна роботи	45

Компетентності:	
СК 1.3.	Здатність використовувати поняття, концепції, парадигми, теорії географії для характеристики географічних явищ і процесів на різних просторових рівнях (глобальному, регіональному, в межах України, локальному).
СК 1.4.	Здатність належно використовувати географічну термінологію, ефективно і вільно передавати географічні ідеї, принципи і теорії письмовими, усними та візуальними засобами.
СК 1.5.	Здатність орієнтуватися у світовому й національному географічному освітньо-науковому просторі в контексті необхідності постійного розширення і актуалізації географічних знань для підвищення професійної майстерності.
Програмні результати навчання	
ПРН 1.11.	Демонструвати системні знання та практичні навички з дисциплін, передбачених блоком 2.

Здобувачі ВО складають атестаційний екзамен згідно навчального плану підготовки фахівців за спеціальністю 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) та освітньо-професійної програми Середня освіта (Біологія).

До програми включені теоретичні питання нормативних біологічних дисциплін згідно навчального плану – Загальна географія, Географія України, Регіональна фізична географія, Регіональна економічна та соціальна географія, Методика навчання географії, Картографія з основами топографії, Краєзнавство і туризм, Геологічна історія Землі. На основі теоретичних

питань розроблено завдання практичного характеру – розв'язування задач, розробка фрагментів уроків з географії.

Атестаційний екзамен приймається в усній формі. Структура екзаменаційних білетів базується на засадах доступності та універсальності змісту навчального матеріалу. Екзаменаційний білет містить по три завдання з переліку освітніх компонент, винесених на атестацію. Кожне із трьох завдань передбачає розгорнуту відповідь, яка оцінюється 100 балами. За результатами відповідей трьох завдань вираховують середнє арифметичне, що і є результатом складання атестаційного екзамену. Необхідний мінімум для зарахування становить 60 балів.

Атестація здобувачів вищої освіти, за потреби, може здійснюється дистанційно в синхронному режимі у формі відеоконференції із забезпеченням гарантованої їх автентифікації на платформі MOODLE (при наявності обґрунтованої заяви здобувача ВО).

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Загальна географія

Географічна оболонка, як основний об'єкт вивчення загального землезнавства. Поняття про Всесвіт. Космічні фактори. Головні докази обертання Землі навколо своєї осі. Місяць – супутник Землі. Розуміння форми Землі, як геоїда. Фізичні властивості Землі. Геохронологічна шкала. Особливості формування поверхні Землі у архейську еру. Могутні горотворні процеси і вулканізм протерозойської ери. Різноманітність гірських порід палеозою. Мезозойська ера та конфігурація земної кори, що склалася під впливом могутніх мезозойських складчатостей. Кайнозойська ера та її горотворчі процеси. Поняття про масштаб. Глобус. План і карта, їх основні відмінності. Поняття про горизонт. Газовий склад атмосфери. Елементи погоди. Синоптичний аналіз та передбачення погоди. Класифікація погоди. Клімат. Класифікація кліматів. Гідросфера. Розповсюдження води на Землі. Світовий океан і його частини. Основні фізико-хімічні властивості океанічної (морської) води. Динаміка вод Світового океану. Океан як середовище життя. Склад земної кори. Типи земної кори: материковий; перехідний, або геосинклінальний; океанічний та рифтогенний. Особливості поширення та потужності осадового, гранітного та базальтового шарів. Поняття про рельєф. Класифікація рельєфу за розмірами: планетарні форми, мега-, макро-, мезо-, мікро- і наноформи рельєфу. Співвідношення площі поверхні Землі та площі океану, їх просторовий розподіл. Материки, їх площі та загальні особливості формування рельєфу. Світовий океан та його чотири типи планетарних форм рельєфу: підводні околиці материків, перехідні геосинклінальні зони між материками і океанічними западинами, ложе океану і серединно-океанічні хребти. Загальна характеристика ГО. Літосфера (типи земної кори; склад земної кори; структура земної кори та планетарного рельєфу). Гідросфера (світовий океан; поверхневі води суші; підземні води). Кріосфера. Атмосфера (вертикальна будова атмосфери; склад атмосфери; горизонтальна структура тропосфери). Біосфера (межі поширення життя; типи організмів та їх функції; екологічні властивості організмів; угрупування організмів; розповсюдження живої речовини;). Кора вивітрювання. Ґрунтовий покрив. Антропосфера. Загальні риси будови земної поверхні. Поясно-зональні структури (кліматичні пояси; типи рослинності; типи ґрунтів; періодичний закон географічної зональності; планетарна модель зональності; висотна зональність). Циркумконтинентальні структури. Ландшафтна структура. Межі ГО. Контактні поверхні в ГО. Симетрія і асиметрія в ГО. Автономність ГО.

Географія України

Об'єкт і предмет дослідження у фізичній географії. Географічна оболонка як особлива сфера Землі. Основні розділи фізичної географії. Методи досліджень у фізичній географії. Місце України на карті Європи і світу. Розміри України, крайні точки. Природно-географічна характеристика кордонів України. Природні умови і природні ресурси. Положення території України щодо годинних поясів. Географічні відомості в стародавні часи. Географічні відомості у часи Київської Русі. Географія в Україні в Середньовічний період. Становлення географічної науки в Україні. Географія в Україні у 1-й половині XX ст. Географія в Україні у новітні часи. Геологічна історія України. Земна кора. Основні тектонічні структури України. Геологічні відклади на території України. Палеогеографічні умови антропогену. Неотектонічні рухи. Формування природних умов під плейстоцену. Загальні риси рельєфу України. Загальні особливості геоморфологічної будови України. Морфоструктури і морфоскульптурні

комплекси України. Геоморфологічне районування України. Сонячна радіація. Циркуляція атмосфери. Земна поверхня як кліматоутворюючий чинник. Температура повітря. Режим зволоження. Опади. Вітровий режим. Стихійні погодні явища. Сезонність погодних умов. Порівняльна фізико-географічна характеристика Чорного та Азовського морів. Ріки та основні річкові системи. Озера, водосховища, ставки і канали. Болота та підземні води. Водні ресурси і водний баланс. Ґрунти рівнинної частини. Чорноземні ґрунти. Солончаки, солонці, солоді. Лучні грунти і болотні ґрунти. Ґрунти Українських Карпат і Кримських гір. Лісова рослинність. Степова рослинність. Тваринний світ зони мішаних лісів. Тваринний світ широколистянолісової і лісостепової зон. Тваринний світ гірських областей. Тваринний світ морських акваторій і водойм. Поняття про рослинні і тваринні ресурси. Сильні дощі та крупний град. Суховії і пилові бурі. Змив і розмив ґрунтів. Зсуви. Карстові процеси і процеси заболочування. Загальна фізико-географічна характеристика Полісся. Волинське Полісся. Житомирське Полісся. Київське Полісся. Чернігівське Полісся. Новгород-Сіверське Полісся. Загальна фізико-географічна характеристика зони широколистяних лісів. Волинське Опілля і Мале Полісся. Західно-Подільська область. Східно-Подільська область. Прут-Дністровська область. Загальна фізико-географічна характеристика Українського лісостепу. Дністровсько-Дніпровський лісостеповий край. Лівобережно-Дніпровський лісостеповий край. Східно-Український лісостеповий край. Загальна фізико-географічна характеристика степової зони. Північностепова підзона. Середньостепова підзона. Південностепова підзона. Українські Карпати. Кримські гори. Геоекологічна ситуація в Україні. Природоохоронні території. Геосистемний моніторинг довкілля в Україні.

Природний і механічний рух населення. Людність і система розселення в Україні. Етнічний склад населення України. Трудові ресурси і система зайнятості в Україні. Характеристика державної та етнічної території України. Поняття про глобальний простір Українства. Транспортний комплекс України.

Економіко-географічна характеристика Донецького економічного району. Економіко-географічна характеристика Придніпровського економічного району.

Економіко-географічна характеристика Північно-Східного економічного району. Економіко-географічна характеристика Столичного економічного району. Економіко-географічна характеристика Центрального економічного району. Економіко-географічна характеристика Подільського економічного району. Економіко-географічна характеристика Карпатського економічного району. Економіко-географічна характеристика Північно-Західного економічного району. Економіко-географічна характеристика Причорноморського економічного району. Загальна характеристика машинобудівного комплексу України. Загальна характеристика паливно-енергетичного комплексу України. Загальна характеристика комплексу виробництв чорної металургії України . Загальна характеристика комплексу виробництв кольорової металургії України. Загальна характеристика хімічної промисловості України. Загальна характеристика лісової промисловості України. Загальна характеристика легкої промисловості України. Загальна характеристика харчової промисловості України. Загальна характеристика сільського господарства України. Загальна характеристика агропромислового комплексу України. Місце і роль України в міжнародному поділі праці. Структура експорту та імпорту в Україні. Найбільші торгові партнери України. Демографічна ситуація в Україні. Міграції населення України. Українська діаспора. Статево-вікова структура населення України. Національний склад населення України. Розселення населення і його територіальна організація. Трудові ресурси.Зайнятість населення. Безробіття його види.

Регіональна фізична географія

Євразія – найбільший материк на Землі. Межі, розміри, конфігурація, географічне положення і пов’язані з ними риси природні, історичний поділ Євразії на Європу і Азію. Формування материка і основні етапи розвитку його природи. Древні платформи і геосинклінальні пояси. Тектонічна будова і корисні копалини. Основні тектонічні структури Євразії. Корисні копалини і їх зв’язок з тектонічними структурами. Головні риси орографії і гіпсометрії Євразії. Основні геотектури і морфоструктури Євразії. Вплив географічного положення, розмірів, конфігурації і орографії на формування клімату. Взаємодія океану і суші. Радіаційний режим і радіаційний баланс. Формування баричних центрів над материком і над

навколишніми океанами взимку і влітку. Розподіл температур взимку і влітку. Закономірності розподілу атмосферних опадів. Кліматичні пояси та області. Внутрішні води. Вплив рельєфу і клімату на нормування поверхневого стоку. Об'єм стоку. Закономірності зміни по території материка шару стоку. Басейни стоку. Величезні області внутрішнього стоку. Території з різною густотою річкової сітки. Господарське значення рік. Характеристика найбільших рік за особливостями їх басейнів, джерелами живлення, режимами стоку і господарським значенням. Озера Євразії, закономірності їх поширення, класифікація за генезисом улоговин, стічністю, солоністю. Болота, їх типи, закономірності поширення. Багатовікова мерзлота і сучасне зледеніння. Рослинний і ґрунтовий покриви, тваринний світ. Закономірності формування рослинного покриву Євразії. Закономірності поширення головних типів ґрунтів на території Євразії, їх зв'язок з кліматичними особливостями рослинного покриву, літологією і орографією. Тваринне населення Євразії. Особливості територіальної диференціації природи і фізико-географічне районування. Фактори диференціації природи Євразії і принципи фізико-географічного районування. Поділ Євразії на субконтиненти і фізико-географічні країни. Природні умови та ресурси субконтиненту «Острівна Арктика і Субарктика Євразії». Природні умови та ресурси субконтиненту «Західна Європа». Природні умови та ресурси субконтиненту «Східна Європа». Природні умови та ресурси субконтиненту «Північна Азія». Природні умови та ресурси субконтиненту «Середземномор'я і Передня Азія». Природні умови та ресурси субконтиненту «Середня і Центральна Азія». Природні умови та ресурси субконтиненту «Висока Азія». Природні умови та ресурси субконтиненту «Східна Азія». Природні умови та ресурси субконтиненту «Південна і Південно-Східна Азія». Природні умови та ресурси субконтиненту «Південно-Західна Азія».

Загальний фізико-географічний огляд Північної Америки. Географічне положення, розміри, конфігурація, орографія і їх вплив на формування природи материка. Розчленованість берегової лінії, її причини, типи берегів. Формування материка і основні етапи розвитку його природи. Тектоніка і рельєф. Основні тектонічні структури і загальні риси будови поверхні. Клімат. Фактори формування клімату. Кліматичне районування. Внутрішні води. Загальні закономірності розподілу поверхневого стоку в залежності від рельєфу, кількості опадів і випаровування. Забруднення вод і проблеми прісних вод. Сучасне покривне і гірське зледеніння островів і материка. Багаторічна мерзлота. Рослинний і ґрунтовий покриви, тваринне населення. Особливості територіальної диференціації природи і фізико-географічне районування. Природні умови та ресурси субконтиненту «Рівнинний схід Північної Америки». Природні умови та ресурси субконтиненту «Кордильєрський Захід Північної Америки». Загальний фізико-географічний огляд Південної Америки. Географічне положення, розміри, конфігурація, орографія і їх вплив на формування природи материка. Розчленованість берегової лінії, її причини, типи берегів. Формування материка і основні етапи розвитку його природи. Тектоніка і рельєф. Основні тектонічні структури і загальні риси будови поверхні. Клімат. Фактори формування клімату. Кліматичне районування. Внутрішні води. Загальні закономірності розподілу поверхневого стоку в залежності від рельєфу, кількості опадів і випаровування. Забруднення вод і проблеми прісних вод. Сучасне покривне і гірське зледеніння островів і материка. Багаторічна мерзлота. Рослинний і ґрунтовий покриви, тваринне населення. Особливості територіальної диференціації природи і фізико-географічне районування. Природні умови та ресурси субконтиненту «Рівнинний схід Південної Америки». Природні умови та ресурси субконтиненту «Андійський Захід Південної Америки». Загальний фізико-географічний огляд Антарктиди. Відкриття, основні етапи вивчення, сучасні дослідження і основні географічні проблеми. Географічне положення Антарктиди, географічні межі Антарктики і Антарктиди. Кам'яна і кригова Антарктида. Крижаний покрив Антарктиди. Клімат Антарктиди і Антарктики. Стокові вітри, розподіл температур і опадів. Органічний світ Антарктики. Географічне положення Африки. Формування материка і основні етапи розвитку його природи. Тектонічна будова і рельєф. Кліматичні умови. Фактори формування клімату Африки. Внутрішні води. Рослинний і ґрунтовий покриви, тваринний світ. Ґрунтовий покрив Африки. Територіальна диференціація природи і фізико-географічне районування. Природні умови та ресурси субконтиненту «Північна Африка». Природні умови та ресурси субконтиненту «Центральна Африка». Природні умови та ресурси субконтиненту «Південна

Африка». Природні умови та ресурси субконтиненту «Східна Африка». Географічне положення Австралії. Австралія – найменший материк Землі. Особливості географічного положення і обрисів. Відкриття, дослідження і сучасна вивченість материка. Формування материка і основні етапи розвитку його природи. Рельєф. Клімат. Фактори формування клімату. Кліматичне районування. Внутрішні води. Рослинний і ґрунтовий покриви, тваринне населення. Древність і дефектність органічного світу Австралії, його ендемізм. Природні умови та ресурси фізико-географічного регіону «Східно-Австралійська гірська країна». Природні умови та ресурси субконтиненту «Центральна низовинна країна». Природні умови та ресурси субконтиненту «Західно-Австралійська плоскогірна країна». Загальний фізико-географічний огляд Світового океану. Геологічна будова і рельєф дна. Основні геотектури і морфоструктури дна Світового океану. Клімат і води. Властивості вод: хімічний склад, солоність, щільність. Паливні ресурси Світового океану. Хімічні ресурси Світового океану. Біологічні ресурси Світового океану. Енергетичні ресурси Світового океану. Проблеми охорони вод Світового океану. Органічний світ. Фізико-географічна характеристика Тихого океану. Фізико-географічна характеристика Індійського океану. Фізико-географічна характеристика Атлантичного океану. Фізико-географічна характеристика Північного Льодовитого океану.

Регіональна економічна та соціальна географія

Економіко-географічна характеристика США. Економіко-географічна характеристика Канади. Економіко-географічна характеристика Японії. Економіко-географічна характеристика Російської Федерації. Економіко-географічна характеристика ФРН. Економіко-географічна характеристика Франції. Економіко-географічна характеристика Італії. Економіко-географічна характеристика Індії. Економіко-географічна характеристика Бразилії. Економіко-географічна характеристика Великої Британії. Економіко-географічна характеристика країн Близького Сходу. Класифікація країн світу.Типи відтворення населення світу. Природний приріст населення. Динаміка чисельності населення світу. Расовий, етнічний і мовний склад населення. Релігійний склад населення світу. Міграція населення світу. Сільське і міське населення світу. Соціальна структура і зайнятість населення Східно-Азійського регіону. Проблема народонаселення світу. Соціальна структура і зайнятість населення західної Європи

Методика навчання географії

Методика навчання географії – наука про закономірності й особливості процесу навчання географії. Об’єкт і предмет вивчення методики вивчення географії. Завдання і сучасні проблеми методики навчання географії. Методи експериментально-емпіричного рівня. Розвиток шкільної географії у ХХ ст. Загальна характеристика, структура і зміст шкільної програми. Репродуктивні методи навчання. Методи проблемного навчання. Формування географічних понять та уявлень. Групи засобів наочності. Сутність поняття «міжпредметні зв’язки» та їх роль у формуванні географічних понять. Методика використання міжпредметних зв’язків на уроках географії. Типи і структура уроків географії. Вимоги до уроку географії. Основні форми і види позаурочної і позакласної роботи з географії та методика їх проведення. Методика організації і проведення географічного гуртка в школі. Виховна робота з географії у сучасній школі: значення, завдання, основні групи і форми виховної роботи. Основні типи уроків географії у навчально-виховному процесі. Порівняльна характеристика комбінованого уроку та уроку вивчення нового матеріалу. Організація географічного кабінету в школі. Обладнання шкільного географічного кабінету. Обладнання шкільного географічного майданчика. Характеристика сучасних підручників географії. Особливості використання підручника на різних шкільних курсах географії. Класифікація географічних карт за функціональним призначенням у навчальному процесі. Зміст і прийоми навчання розумінню і читанню карти. Методичні основи та значення проведення нестандартних уроків географії. Особливості використання інтерактивних методів навчання у групах. Особливості використання фронтальних інтерактивних методів навчання. Краєзнавча робота на уроках та в позаурочний час. Краєзнавчі екскурсії. Місце і роль екскурсії у навчанні географії. Структура, зміст і цілі навчання навчального курсу «Загальна географія». Формування знань, умінь і навичок у навчальному курсі «Загальна географія». Структура, зміст і цілі навчання навчального курсу «Материки і океани». Формування знань, умінь і навичок у навчальному курсі «Материків і океанів». Структура, зміст і цілі навчання навчального курсу «Україна у світі: природа, населення». Формування знань, умінь і навичок у навчальному курсі «Україна у світі: природа, населення». Структура, зміст і цілі навчання курсу «Україна і світове господарство».

Формування знань, умінь і навичок у навчальному курсі «Україна і світове господарство».

Картографія з основами топографії

Проаналізувати місце і роль картографії в структурі графічної науки. Охарактеризувати зв'язки картографії з іншими науками. Розкрити сутність поняття «картографування». Способи картографування: спосіб лінійних знаків та знаків руху. Способи картографування: способи картограм та картодіаграм. Способи картографування: спосіб крапок та ареалів. Способи картографування: спосіб якісного фону та ізоліній. Розкрити зміст поняття «великомасштабна», «середньомасштабна» та «дрібномасштабна» карта. Основні картографічні проекції. Основні спотворення географічних карт. Порівняти між собою сутність понять: «серія карт» і «географічний атлас». Запропонувати спосіб картографування, придатний для відтворення на карті родовищ корисних копалин. Запропонувати спосіб картографування, придатний для відтворення на карті переміщення океанічних течій. Запропонувати спосіб картографування, придатний для відтворення на карті показників температури повітря. Запропонувати спосіб картографування, придатний для відтворення на карті показника урожайності культури.

Краєзнавство і туризм

Туристично-краєзнавчі ресурси Хмельницької області. Природно-рекреаційні ресурси Хмельницької області. Туристично-краєзнавча діяльність в системі виховної роботи з учнями. Напрями виховання засобами туристично-краєзнавчої роботи. Зміст і форми туристично-краєзнавчої діяльності. Класифікація форм туристично-краєзнавчої роботи. Туристично-краєзнавчі гуртки, товариства, клуби. Екскурсії. Туристські мандрівки і експедиції. Походи вихідного дня. Багатоденні походи. Краєзнавчі експедиції. Шкільні музеї. Туристські злети і змагання. Краєзнавчі вікторини. Організація і проведення туристських походів. Підготовка до походу. Розробка маршруту. Оформлення похідної туристської документації. Туристське спорядження. Харчування в поході. Топографія і орієнтування на місцевості. Базування. Техніка і тактика туристського походу. Гігієна туриста. Перша долікарська медична допомога. Заходи безпеки в туристських походах. Підведення підсумків туристичного походу.

Геологічна історія Землі. Методи дослідження природи геологічного минулого. Архейсько-протерозойський етап (криптозой, докембрій). Неопротерозойський (Вендський) етап розвитку. Ранньопалеозойський етап розвитку. Пізньопалеозойський етап розвитку. Розвиток природних умов протягом Мезозою. Розвиток природних умов протягом Кайнозою. Палеогеново-неогеновий етап розвитку. Розвиток природних умов протягом Кайнозою. Плейстоцен. Розвиток природних умов Кайнозою. Антропоген. Проблемні аспекти дослідження природи в минулому.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Кожне питання оцінюється кожним членом комісії за 100-бальною шкалою. Загальна оцінка виводиться як середнє арифметичне.

«відмінно» (90-100)	Здобувач вищої освіти виявляє глибокі фундаментальні знання з дисциплін, повно викладає вивчений матеріал, виявляє розуміння предмета висловлювання, розуміє можливість різних тлумачень однієї і тієї ж проблеми, вміє оцінювати аргументи для її доведення, формулює своє бачення проблеми, виявляє розуміння матеріалу, може обґрунтовувати свої судження, застосовувати знання на практиці у нестандартних ситуаціях, наводити необхідні приклади, викладає матеріал логічно, послідовно.
«добре» (75-89)	Загалом відповідь здобувача вищої освіти відповідає тим самим вимогам, що і для оцінки „відмінно", але при цьому здобувач вищої освіти допускає помилки, які сам виправляє, і недоліки в послідовності викладу матеріалу та обгрунтуваннях. Здобувач вищої освіти уміє наводити власні приклади на підтвердження нових думок, може застосовувати вивчений матеріал у стандартних і дещо змінених ситуаціях.
«задовільно» (60-74)	Якщо здобувач вищої освіти виявляє знання і розуміння основних положень дисциплін, але викладає матеріал неповно і допускає неточності у визначенні понять; не вміє досить глибоко і доказово обґрунтовувати свої судження і

	наводити приклади; викладає матеріал непослідовно, допускає помилки в обгрунтуванні.
«незадовільно» (0-59)	Якщо здобувач вищої освіти виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу, не володіє методичним апаратом, допускає помилки у формулюванні понять, які спотворюють їх зміст, не вміє самостійно побудувати систему вивчення певних тем, хаотично і невпевнено викладає матеріал. Здобувач вищої освіти неспроможний виконати стандартні завдання навіть після спрямувальних питань викладача.

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Рейтингова оцінка з атестаційного екзамену	Оцінка за шкалою ECTS	Екзаменаційна оцінка за національною шкалою
90-100	A (відмінно)	відмінно
82-89	B (дуже добре)	добре
75-81	C (добре)	
67-74	D (задовільно)	задовільно
60-66	E (достатньо)	
35-59	FX	незадовільно
34 і менше	F	

Документи, що регламентують проведення атестації:

«Положення про організацію освітнього процесу у К-ПНУ (нова редакція)» https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view

«Положення про атестацію та організацію роботи екзаменаційної комісії в К-ПНУ (нова редакція)» https://drive.google.com/file/d/1tHg3tKyySlq2GCIBk5ZDIUbsWKxQ42dr/view

Список рекомендованих джерел

1. Географія ґрунтів з основами ґрунтознавства: Навчально-методичний посібник / О.В.Аріон, Т.Г.Купач, С.О.Дем'яненко . К., 2017. 226 с.
2. Географія світового господарства (з основами економіки): Навч. посіб. / Я.Б. Олійник та ін. - К. : Знання, 2014. 637 с.
3. Геологія з основами геоморфології: текст лекцій / Укладач: Є.О. Варивода. – НУЦЗУ, 2017. 120 с.
4. Гудзеляк І. І. Географія населення: навч. посібник / Ірина Гудзеляк. 2-ге вид., переробл., доп. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. – 256 с. + 8 с. кол. іл.
5. Гуцуляк В. М. Ландшафтознавство : теорія та практика : навчальний посібник / В. М. Гуцуляк. – Чернівці : Книги – ХХІ, 2008. – 168 с.
6. Денисик Г.І. Натурально-антропогенні ландшафти Поділля. – Вінниця : ТД «Едельвейс і К», 2016. 167 с.
7. Картографія з основами топографії. Частина І. Топографія: Навчальний посібник для студентів географічних спеціальностей педагогічних університетів / Укладачі: Хаєцький Г.С., Стефанков Л.І. Вінниця, ВДПУ, 2014. 132 с.
8. Кисельова О.О. Конспекти лекцій із курсу «Загальне землезнавство»: Навчально-методичний посібник для студентів заочного відділення спеціальностей «Географія» та «Екологія». Луганськ: Альма-матер, 2007. 64 с.
9. Кузишин А.В. Регіональна географія України: курс лекцій / А. Кузишин. Т.: Вектор, 2012. 340 с.
10. Костріков С. В., Сегіда К. Ю. Географічні інформаційні системи: навчально-методичний посібник для аудиторної та самостійної роботи студентів за спеціальностями «Географія», «Економічна та соціальна географія». Харків, 2016. 82 с.

11. Лихолат В.К., Чернюк Г.В., «Метеорологія і кліматологія». Навчальний посібник для географічних факультетів ВНЗ. Тернопіль: Підручники і посібники, 2014 р. 112 с.

12. Лозинський В.В., Клюйник В.В. Топографія з основами геодезії. Методичні вказівки до вивчення курсу. Львів: Львів. нац. ун-тет, 2011. 24 с.

13. Лясота О.Л. Словник термінів загального землезнавства : навчальний посібник. / О.Л. Лясота, Д.П. Плахтій. – Кам'янець на Поділлю : Медори-2006, 2011. 144 с.

14. Мащенко О.М. Загальне землезнавство. Навчальний посібник. Полтава : ПДПУ, 2010. 73 с.

15. Позняк С. П. Ґрунтознавство і географія ґрунтів : підручник у 2 ч. [Текст] / С. П. Позняк. Львів, 2010. Ч.1. 270 с.

16. Позняк С. П. Ґрунтознавство і географія ґрунтів : підручник у 2 ч. [Текст] / С. П. Позняк. ьвів, 2010. Ч.2. 286 с.

17. Проектування ГІС: Підручник (англ. і укр.) / В.М. Самойленко, Л.М.Даценко, І.О. Діброва. К.: ДП «Прінт Сервіс», 2015. 256 с.

18. Проценко Г.Д. «Метеорологія та кліматологія». Навчальний посібник. К. 2007. 265 с.

19. Свинко Й.М., Сивий М.Я., Геологія з основами геохімії та палеонтології. Й.М. Свинко, М.Я. Сивий, Навчальний посібник. – Тернопіль, видавництво ТНПУ імені В. Гнатюка, 2017. 384с.

20. Ступень М.Г. Теоретичні основи державного земельного кадастру: Навчальний посібник. Л., 2016. 331с.